

GORIŠKA STRAŽA

shaja vsako sredo opolnoč. z Stane za celo leto 12 ur, za en mesec 1 L, za izjemstvo 20 L. Na naročila brez doposlane naročilnice se ne oziramo.

— Uredništvo in uprava: ul. Vetturini 9. —
— ODGOVORNI UREDNIK: ROMAN CEJ. —

Vi ste kot neurje, val, ki s silo preko nas zamahne,
mi smo kakor skala, ki vselej ostane, kadar val izplahne.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se plačajo naprej in stanejo 6 lir/ v visočini enega cm v enem stolpu.
— List izdaja konsorcij »GORIŠKE STRAŽE«. —
— Tisk »NARODNE TISKARNE« v Gorici. —

Spomenik na Krnu poškodovan od strele

Poročila 2 inženirjev-strokovnjakov. -- Poročilo uradne komisije ugotavlja, da je bil spomenik zadet od strele.

V višini 2245 m nad morskovo površino na Krnu, ne daleč od nekoliko manj visoke Rudeče gore, se nahaja pred kratkim časom padlim Alpincem postavljen spomenik.

Štiri dni po odkritju, na 20. junija, so šli trije mladoletni dečki, dva pastirja in en učenec iz Drežnice iz radovednosti in v upanju, da kaj najdejo, na vrh Krna.

Prišedši na vrh Krna so zagledali spomenik deloma poškodovan in pred istim na tleh s pravim licem navzdol ležečo spominsko ploščo, katero so, da si jo ogledajo, obrnili, a nato pustili na licu mesta.

Na spominski plošči niso pastirji opazili razen ene luknje, nobenih poškodb.

Omeniti je treba, da je običaj kočček iste spominske plošče na zgornjem, v zidu ostale kavlju.

Pri nadaljnjem ogledovanju so opazili pastirji na spomeniku veliko razpoko in na prvi strani spredaj, v višini spominske plošče, deloma pretrgano oziroma porušeno oporno izbočje ter na tleh razpršeno kamenje in cementno malto od spomenika.

Na desni strani spomenika sta opazila dva izmed pastirjev na marmornatih ploščah medene žeblje z štirikotnimi svitlimi glavami, kateri so jim ugajali. Brez pomisleka na pomen dejanja in posledic tega, sta izdrla vsak po dva taka žeblja. Ko sta pa videla, da je njun tovariš našel v bližnji miznici spominsko knjigo z svitčnikom, sto položila iste žeblje v miznico in so se čez nekoliko časa vsi trije z spominsko knjigo vrnili k svojim ovcam pod Kozljak in nato domov v Drežnico.

Isto knjigo sta potem nesla dva pastirja na zahtevo očeta enega izmed njih, dne 22.-6. 1922, to je dva dni pozneje, nazaj na Krn, kjer sta prišla v roke častniku in od tam v zapor.

Po zaslišanju pastirjev se je nadalje ugotovilo, da sta se nahajala kritičnega dne, to je 20.-6. nad Kozljakom, približno 1 uro daleč pod vrhom Krna, dva starejša pastirja, katera sta imela v bližini svojo živino. Osumljena poškodbe spomenika sta morala v zapor.

Enaka usoda je zadela še druga dva pastirja, katera sta iskala dne 21.-6. 1922 pod Krnom svoje ovce.

Gorinavedena dejanja — izmaknenje spominske knjige in izritje skupno štrih žebeljev iz mramornatih plošč so edino poškodba, ki so jo povzročili slovenski-maloletni pastirji na spomeniku na Krnu. To svojo krivdo so oni izbrisali, ker so takoj spominsko knjigo hoteli položiti na prejšnje mesto dočim so žeblje odložili v miznico.

Poškodba pa, ki je vzbudila v italjanski javnosti silno razburjenje in radi katere je moralo slovensko ljudstvo pod Krnom pretrpeti najhujše trpljenje in ponižanje, je bila povzročena po streli, kori neizpobitno za vsakega resnicoljubnega Slovenca in Italjana dokazujejo strokovnjaška poročila, ki jih v naslednjem, kakor smo že obljubili v zadnji »Goriški Straži«, priobčujemo v celoti:

Strokovno tehnično poročilo o poškodovanju spominski plošči in deloma porušeni spomeniku, ki je bil postavljen v spomin padlim alpincem dne 16.-6. 1922 na Krnu.

Podroben opis spomenika:

Omenjeni spomenik stoji na 2245 m, visokem Krnu in je v obliki piramide iz malega kamena in cementne malte zidan. Ista je približno 4 m visok, pri temelju 3 x 3 m., pod špičo 2 x 2 m. v premiru. Spomenik nima potrebnega strelovoda kljub temu, da je nevihtam zelo izpostavljen.

Na sprednji strani spomenika se nahaja 50 cm. nad temeljem 100 cm. široka in 70 cm. visoka marmornata plošča z napi-

som; nad isto en cm. nazaj pa 100 cm. široka in 60-65 cm. visoka spominska plošča iz litega bronu. Ta plošča je okrašena z umetniško vdelenim z bronoliranim alegoričnim reliefom.

Obe plošči sta zavarovane na straneh s približno 30 cm. naprej stoječim zidom iz malega kamena in cementne malte, od zgoraj pa z naprej stoječim obokom, ki je zidan iz samega betona in ki je strehi podoban.

Spominska plošča je od zadaj s štirimi autogenično pritrjenimi mački na spomenik pritrjena in od zunaj na robovih s cementom hermetično zadelana.

Na drugih treh straneh so z dvema žebli na cementno malto pritrjene po tri enako velike marmornate plošče, 175 cm. dolge in 50 cm. široke.

Špiča tega spomenika nosi lesena paleto, na kateri je primitivno na 1-1½ cm. debelih leskovih palčicah pritrjena, peterozobna zvezda, ki je izdelana iz 3 m/m. debele žice in okrašena s papirnati rožami.

Poročilo strokovne tehnične preiskave.

Dne 8. Julija, 1922 se je izvršila na licu mesta poškodovanega spomenika tehniška preiskava. Ker ni bila cementni malta od dne, ko je bil spomenik popravljen, še popolnoma suha, je bilo mogoče natančno ugotoviti, kaj se je v zadnjem času na spomeniku popravilo oziroma kaj je bilo pred popravilo spomenika poškodovano.

S pripravnimi instrumenti so se ravno tako lahko ugotovile vse popravljene poškodbe na bronasti spominski plošči.

Pri natančni preiskavi poškodovanega spomenika, se je z vso gotovostjo in z izključenjem vsakega dvoma dognalo, da ni povzročil poškodbe spomenika človek, temveč da je bil spomenik med zadnjo nevihto zadet od strele ter edino le po zračnem pritisku tudi deloma poškodovan.

V pojasnilo omenjene trditve navajamo sledeča, na licu mesta ugotovljena določila:

1) Popolnoma očitni znaki strele na peterozobni zvezdi in lesenih palicah (stopljeni zgornji in spodnji konci 3 m/m. debele žice in ožgane lesene palice)

2) 5-15 m/m. široke, navpične razpoke zidovja na vrhu spomenika od sprednje proti zadnji strani spomenika,

3) odmaknenje posameznih mramornatih plošč na vseh straneh za približno 2-5 m/m. iz njihove prvotne lege, kakor tudi na njih delne razpoke,

4) navpična razpoklina na sprednji strani spomenika, ki gre je čez prizidani obok, bronasto marmornato ploščo, in na desni strani, opornega zidki navzdol do sredine spomenika;

5) Delno razrušenje iz kamena in cementne malte zidanega spomenika na površini pod zvezdo in na sprednji strani, pri spominski plošči.

6) Celotno iztrganje spominske plošče iz cementnega okvirja in posameznih kavljjev: Vse zgoraj navedene poškodbe so zamogle nastati edino le po zračnem pritisku povzročeni po streli med zadnjo nevihto.

Možnost, da je bila spominska plošča po kakih osebi odtrgana, ne da bi bili robovi na okrog poškodovani in na sprednji stran zaviti je v tem slučaju popolnoma izključena. Plošča je vsled tega odletela in padla na tla ter pri tem odtrgala nekoliko zidovja, ker je bila na robovih s cementno malto hermetično zadelana, tako da ni mogel v sredini spomenika nad kamnjem in prostem prostoru za ploščo zaprti zrak dovolj hitro na prosto.

Vsi znaki poškodb na spominski plošči izven luknje pri zgornjem kavljju, katera je nastala, ko jo je zračni pritisk pogнал iz okvirja, so nastali pripadcu na kamnita tla, kjer je obležala.

Vsi drugi sledovi kod n. pr. daleč na okrog razpršeni koščki cementne malte iz vrha spomenika kakor tudi oni od bronaste plošče kažejo dovolj jasno na kakšen način je bil spomenik poškodovan.

Gorica, 10/7 1922.

Inž. A. Pegan.

Približno 20 dni po inž. Peganu je ogledal spomenik dunajski inž. Fürst, ki se v bistvu krije s prvim.

Navedeniško mnenje o vzroku poškodovanju na Krnu postavljenega vojaškega spomenika.

Kje je postavljen spomenik in njegov opis.

Vojaški spomenik se nahaja na 2246 metrov nad morskovo gladino ležečem vrhu Krna (Monte Nero), najvišji točki Julijskih Alp v pokrajini Venezia Giulia.

Spomenik ima obliko piramide, je izgotovljen iz lomljenega kamna in okoli 4 metre visok; osnovna ploskva je kvadrat s 3 metre goldo ploskvo.

Na sprednji strani spomenika je pod streho podobnim izbočjem iz cementa pritrjena 1000 mm dolga, 700 mm visoka, 30 do 40 kg težka, z umetniško izvršenim alegoričnim reliefom (okrašena bronasta plošča. Plošča je zadaj ota s 4 železnimi nanjo pritrjenimi kamnitimi mački na spomenik vzdana.

Pod bronasto ploščo se nahaja z napisu opremljena mramornata plošča v velikosti 1000x700 mm, na ostalih treh straneh spomenika pa skupno 7 mramornatih plošč, vsaka v površini 1700x500 mm.

Na vrhu spomenika je namontirana na lesenem kolcu iz železne žice izvršena peterozobna zvezda, od katere je en zob obnjen vertikalno navzgor.

Predzgodovina za določitev poškodb.

Spomenik je bil odkrit dne 16. junija t. l. Pri tej slavnosti je bila, kakor izgleda omenjena s cvetličnimi girlandami okrašena peterozobna zvezda, postavljena na spomenik.

Dne 18. in 19. junija so divjali nad Krnom silne nevihte.

Dne 20. junija so opazili 3 dečki, ki so ravno prišli na Krn, da leži opisana bronasta plošča okoli 2 m pred spomenikom, s prednjo stranjo navzdol obrnjena in z iztrganimi mački na tleh. Od plošče odtrgani mački so tičali v spomeniku. Dlje so dognali dečki zijajočo razpoko, ki se je vlekla od vrha spomenika na prednji in zadnji strani navzdol in opazili so, da so odpadli posamezni deli s spomenika.

Dognane poškodbe. Pri, dne 31. julija od podpisanega izvršnem obisku in preiskavi spomenika, so bile dognane sledeče poškodbe:

1.) Vrh kronajoča zvezda je bila deformirana, njen nazgor obrnjen zob od bliska stopljen.

2.) Na zadnji strani spomenika imajo najnižja, na desni strani spomenika pa obe spodnji mramornati plošči od zgoraj navzdol potekajoče razpoke.

3.) Čeprav je od dečkov opažena razpoka še ohranjena in je okoli 15 mm široka in poteka okoli 400 do 500 mm navzdol.

4.) Strehi podobno izbočje nad bronasto ploščo ima na notikalni ploskvi s spomenikovim telesom istotako navzdol potekajočo razpoko zidave.

5.) Izpadla bronasta plošča je bila po izvršeni popravili na dan, preiskave zopet vzdana. Iz nekega mi predložečega fotografičnega posnetka sledi, da je bil pri odtrganju kamnitih mačkov na levem gonjem kotu tudi odtrgan del bronaste plošče, tako da je nastala v njej luknja.

Vzroki poškodbe. Ker je vrh Krna v daljnem obsegu najvišji vrh (najbližji višji vrh je oni Triglava), je ta točka predestinirana biti mesto, na katerem se mora izvršiti izravnavanje elektrostatične potencialne diference med zemljo in atmosfero (ogonj sv. Elma, strela.) Na vrhu obstoječo razpokanost gorovja je najbrže v veliki meri pripisovati razdiralnim učinkom strel. Ker je vrh Krna kronan od spomenika in ta zopet s kovinsko zvezdo z navzgor obrnjenim zobom, je popolnoma jasno, da se pri številnih, v tem kraju razsajajočih nevihtah osredotočujejo strele na spomenik. Kakor sledi iz stanja žične zvezde (glej točko 1.) je tvorila v predležečem slučaju zob zvezde dejansko tudi »udarno mesto« strele.

Od kovinske zvezde na spomenik in njegovo notranjost odletela iskra (svetlobni tok) strele je povzročila hipno močno ogrejenje in eksplozijo prizadetih zračnih delov, tako da so v razpokah in vdrtinah spomenika zaprte zračne mase povzročile vsled stopnjevanja zračnega pritiska eksploziven učinek. Ž njim se more razložiti predvsem pod točko 3.) omenjena razpoka na vrhu spomenika dalje pod 2.) navedene razpoke na spomenik ozko priložne mramornate plošče, ki so morale notranjemu pritisku spominskega kamena popustiti.

Ker je bronasta plošča, kakor omenjeno, zadaj ota in se za njo nahaja zgosten zračni prostor, je mogel ta eksplozivni učinek razširjajočega se puha naravnost prijeti in ploščo ne samo odtrgati od spomenika, temveč jo celo pogrniti malo od spomenika, kakor se je baje tudi dejansko izvršilo.

Pri odtrganju plošče se je odtrgal tudi del nje obdajajočega spomenikovega zidovja, vsled česar so nastale pod 4.) navedene zidne razpoke.

Da bi bile navedene poškodbe nalašč povzročene od človeške roke, je že iz predležečega popolnoma izključeno. Celo pri domnevi, da bi se moglo z ročnim orodjem izvesti silo, ki je potrebna za odtrganje bronaste plošče, bi se morali vendar poznati sledovi od prijemov orodja na kamnih bronaste plošče, na spomeniku ali pa na mramornatih ploščah, kar se pa kljub najnatančnejši preiskavi ni moglo dognati.

Moglo bi se torej razpravljati le še o razdejanju potom nameravanega razstreljenja, toda tudi za tako domnevo manjkajo vsi predpogoji. Opaziti ni v kamnu ali spomeniku niti sledu o izvrtanih luknjah ali drugačnih odprtih, ki bi mogle služiti za vtaknitev razstreljiva, niti se ne morejo najti sledovi izvrtanega ali poskušane razstreljenja. Najmanj ra bi se moglo razložiti od vrha spomenika potekajočo razpoko, ker bi se pri nameravanem razstreljenju razstreljivo vtaknilo vendar v spodnji del spomenika, med tem ko gre razpoka od vrha navzdol, torej od sile, ki je od zgoraj delovala. — Razstreljive žične zvezde se v tem primeru sploh ne bi dala razložiti.

Zaključek. Iz predležečega sledi:

1. *Opazovane poškodbe na spomeniku so brez dvoma posledica strel, ki so udarjale med nevihto, katera je dne 18. in 19. junija razsajala nad Krnom.*

2. *Nameravana ali tudi nameravana poškodba od človeške roke je v tem slučaju izključena.*

3. *Dokler ne bo spomenik zavarovan z brezhbitnim strokovnjaško izvršenim strelovodom, se bodo poškodbe od strele v večji ali manjši meri ponavljale.*

Gorica, dne 1. avgusta 1922.

Inž. Arthur Fürst,

obl. konc. civilni inženjer za strojno in elektrotehniko na Dunaju.

Uradno poročilo.

Podpisani, katerim je generalni podkomisar v Gorici naročil, naj ugotovijo, ali je v spomin na padle alpince na Krnu postavljeni spomenik vsled izrednih krajevnih elektro-atmosferičnih razmer izpostavljen posebni nevarnosti poškodovanja in da naj se v slučaju take ugotovitve izrazijo o morebitnih varnostnih ukrepih, predlagajo uspeh preiskave izvršene na licu mesta dne 18. avgusta tek. leta.

Spomenik je postavljen na vrh gore na koti 2245 in se dviguje z vso svojo visokostjo nad malim prostorom gorskega vrha. Obstaja in pribl. 4 metre visoke piramide štirikotne osnove, osnovna širina znaša približno 3 metre. Na koničastem vrhu je pritrjen malo nad 1 meter visok drog, ki nosi na koncu žebelj.

Spomenik je zidan iz malih kosov groblja in cementne malte. Zidovje kaže mnogo praznot in lukenj. Na vzhodni strani je v nalašč napravljeni vdolbini pritrjena bronasta plošča (ščit), na drugih straneh pa nekatere marmornate plošče z napisi iz svinčenih črk. Marmornate plošče so navidezno pritrjene s kovinastimi ploščicami, ki so pa bolj radi olupšave, ker so vzdane v spomenik s cementno malto.

Bronasti ščit je pritrjen s cementno malto in štirimi v izdolbeno zidovje vlitimi kavlji.

Na vrhnem drogu se je našlo ogrodje cvetnega venca, ki je imelo obliko zvezde s petimi rogovi. To ogrodje je napravljeno iz 3 mm železne žice, na katero so s tanko žico privezane nekatere lesene palčice.

Pregledovanje krajevnih posebnosti, ne glede na geološko strukturo, je prebrčalo komisijo, da je mesto nevihtam zelo izpostavljeno.

Gre namreč za vrhunec gore na stoku več dolin, ki se dviguje naravnost nad okolico in zelo visoko nad vse bližnje vrhove. Vrh ima obliko strme konice s tremi skoro navpičnimi stenami in tudi četrti stena proti zapadu ima zelo strm padec. Sme se ga naravnost imenovati strelovod okolu ležeče pokrajine, koje vrhunec tvori spomenik.

Preiskava spomenika je dognala, da je bilo zvezdino ogrodje iz železne žice zadeto od strele, kar jasno dokazujejo sledeče okolnosti: kroglice nastale vsled stopljenja 3 mm železne žice na vrhu tega ogrodja in kjer se naslanja na konicico spomenika, in delno poogljene lubja lesnih palčice, koder je bila žica pritrjena; vrhutega tudi stopljenje žične vezave na več krajih in spojitve iste z debelejšo žico. V dokaz tega se prilagajo nekateri kosi vzeti iz te zvezde.

V zidovju in na marmornatih ploščah opažene razpokline se dajo razložiti kot učinek strele, akoravno bi se mogle pripisati tudi površnemu načinu zidanja, katero v resnici ni bilo dobro izvršeno, posebno ako se upoštevajo izredne krajevne okoliščine.

V ostalem potrjujejo te ugotovitve dejstvo, da je gora v resnici zelo obiskana od neviht.

Da bi se vsled tega prišlo v okoliščini morebitnih nevarnosti predlagamo z vpoštevanjem praktične vrednosti obrambnih sredstev sledeče:

a) Spomenik naj se zavaruje z mrežastim obrambnim sistemom s kratkimi strelovodi z mnogimi konicami na vrhu spomenikove konice in ob štirih osnovnih robovih. Obenem se mora poskrbeti, da se strela odvodi v vlažno zemljo.

b) Marmorne plošče in bronasti ščit morajo biti pritrjene k spomeniku v mali razdalji, da more zrak za njim prosto cirkulirati. To pa, da se izključi zatrjevana možnost, da bi mogel za njim zaprti zrak ali vlaga vsled hipnega razširjenja povzročiti pritisk plošč od spomenika.

c) Da se obvaruje spomenik proti mrazu, ki bi mogel pri površni njegovi zidavi v razmeroma kratkem času zidovje razrušiti, bi bilo primerno odrediti, da se luknje in praznote dobro zadelajo in da se napravi na spomenikovem

vrhu cementna čepica iz poprej pripravljene tekočega cementa.

Komisija ugotavlja slednjič, da bi se moralo zidovje sezidati z velikimi kamni, ki se nahajajo na licu mesta.

Gorica, 24. avgusta 1922.

Sledijo podpisi.

Naše trpljenje.

V zgorajšnjih poročilih je ugotovljeno, da je povzročila poškodbo spomenika na Krnu strela, ter da je slovensko ljudstvo pri tej poškodbi popolnoma neprizadeto in nedolžno. Iz uvodne besede k znanstvenemu in nepristranskemu poročilu — poročila inženirja Slovenca, inž. Nemca in komisije, ki jo je odposlala na Krn vlada, se v bistvu popolnoma vjemajo — je razvidno, da obstoji vsa divjost in barbarstvo slovenskega ljudstva v tem, da so si hoteli trije maloletni, in zato za svoje dejanje neodgovorni slovenski pastirji, prilastiti spominsko knjigo in štiri medene žeblice. To nepremišljeno dejanje mladih slovenskih pastirjev, ki je pa bilo izvršeno že po poškodbi spomenika je vse kar se nam more očitati radi spomenika na Krnu.

Naša politična organizacija je takoj, ko je izvedela za Krnski dogodek, naprosila državne poslance, da posredujejo pri odgovorni vladi, da priskrbi za zadostno varstvo kobariškega prebivalstva ter da uvede nemudoma uradno preiskavo o tem dogodku. Po državnih poslancih in po našem časopisu je bila vlada tudi takoj opozorjena na možnost, da je strela povzročila poškodbo spomenika na Krnu.

Trpljenje našega ljudstva in njegovih županov.

Kljub vsemu prizadevanju naše politične organizacije, naših državnih poslancev in našega časopisa je bilo slovensko ljudstvo pod našim isivim očetom — Krnom izročeno dva meseca najhujšemu pritisku in nasilstvu italijanskih nacionalističnih in predvsem fašistovskih organizacij. Prebivalstvo kobariškega okraja je živelo cele tedne v najhujšem strahu in v največji grozi.

Pod pritiskom in vsled najhujših groženj fašistovskih organizacij — saj so fašisti grozili s požigom vseh prizadetih občin in v resni je tudi zgorelo župnijsko posodje v Drežnici in gorela so tudi ža vrata kobariške cerkve; grozili so tudi s splošnim klanjem — so podali kobariški župani izjavo, da obsojajo »zločin« na Krnu.

Nasilstvo fašistov je gospodovalo in vladalo nad kobariškimi župani, ki jih ni hotela ščititi za to postavljena vlada in le pod terorjem fašistov so naši župani sklenili, da hočejo na občinske stroške obnoviti spomenik na Krnu.

Ali je to kraljevino Italijo častno, da morajo kobariške občine plačati te stroške in sicer: Kobarid lir 1350, Libušnje lir 800, Drežnica lir 750, Idrsko lir 200, Ljvek lir 200, Kred lir 200 in Trnovo lir 100; skupaj lir 3600. — ko jih ne zadene pri poškodbi spomenika niti najmanjša krdva??

Občinski svet v Kobaridu je moral pod grožnjami fašistov skleniti, da prestavi občinski drog iz najbolj vidnega mesta na kobariškem trgu na podstavek Volčaricevega spomenika, ki so ga par dni prej uničili in onečastili na najbolj nekulturni način fašisti. Da bi zadostil kobariški občinski svet kapricam in želji fašistov je moral po največjem poniževanju slovenskega ljudstva vnovič potrositi lir 1200.

Le grožnje fašistov so dosegle od županov iz Kobarida, Drežnice in Libušenj, da so poslali v videmski list izjavo, da so pripravljeni izpolniti vse zahteve »ultima« , ki ga je poslala kobariškemu županu organizacija bojevnikov v Vidnu dne 24. junija 1922. Kobariški župan je moral prevzeti na podlagi tega »ultima« garancijo za novo posvetitev spomenika in je v izjavi povdarjal bližino jugoslovenske meje in nevarnost strele, kateri je spomenik izpolčen. (Radi pomanjkanja prostora ne priobčujemo natančnega besedila dokumenta.) — Tudi zastavo kobariški fašistovski sekciji je moralo kupiti kobariško prebivalstvo. Ali naj bi se branili naši župani, naši duhovniki, naši učitelji in naši otroci, da bi se ne udeležili zadržane slavnosti na Krnu in v Kobaridu dne 16. julija 1922? Tudi to vreme smo morali vzeti na svoja ramena le radi tega, da bi se obvarovali pred požigom, klanjem in barbarstvom fašistov. Ali naj bi se ustanavljali naši nedolžni otroci zahtevam fašistov, da morajo ob tej priliki zapeti neko znano italijansko pesem?

Ali naj bi se kobariški župan branil pri zadostilni slavnosti v Kobaridu imeti govor, ki mu je bil narekovan po fašistih in vojaški oblasti, ki jih je podpirala?

Inkvizicija nad nedolžnimi slovenskimi pastirji.

Poročali smo že, da so bili aretirani radi krnskih dogodkov sledeči slovenski pastirji: Perdih Andrej, star 12 let, Smrekar Anton (16 let), Korac Josip (13 let) iz Drežnice. — Ivančič Ivan, (23 let) in Bajt Venceslav (16 let) iz Kamnega. — Mikluš Josip iz Ladrega (37 let) in Sovdat Ivan iz Smasti (17 let.)

Perdih Andrej, Smrekar Anton, Koren Josip so bili aretirani dne 22. junija. Perdih Andrej je bil zaprt samo 2 dni in pol na kar so ga izpustili, ker so ga spoznali za maloletnega, dočim so maloletnega Korena Josipa držali v zaporih 34 dni, dokler ni izkazal njegove maloletnosti očes s šolskim izpričevalom. Smrekar Anton je pa bil zaprt do konca in sicer 47 dni, ko so bili 6. avgusta t. l. izpuščeni iz zaporov tudi drugi aretiranci.

Mikluš Josip in Sovdat Ivan sta bila aretirana 25. junija t. l. in sta predsedela v zaporih 42 dni dočim sta bila aretirana Ivančič Ivan in Bajt Venceslav 26. junija ter sta morala prestati v zaporih 41 dni.

Vsi skupaj so ječali v zaporih 249 dni in pol.

Predno so bili izročeni sodniji, je bila pletovica med njih pridržana par dni na orožniški postaji. Tu so morali dobesedno stradati. Ivančič in Bajt nista dva dni doživela popolnoma ničesar, ne vode ne kruha. Perdih, Smrekar in Koren, so bili na orož. postaji 4 dni, ter so dobili ta čas le nekoliko kruha in vode — gorkega pa niso vse štiri dni dobili ničesar, dokler se jih ni usmilila dobra žena, ki jim je poninjala skoz okno nekoliko hrane.

Neverjetnosti.

Nad nadležnim postopanjem varnostnih oblasti nasproti tem nedolžnim aretirancem se mora zgražati ves civilizirani svet! Smelo trdimo, da bi ne smela moderna in kulturna država dovoliti, da se postopa proti državljanom, če tudi osumljenim na način, kakor so postopali orožniki in tudi častniki proti nedolžnim in celo maloletnim slovenskim pastirjem.

Ko sta hotela Smrekar in Koren na povelje Korenovega očeta odnesti spominsko knjigo na mesto, kjer sta jo vzela, in je srečala vojaška patrulja tik pod vrhom Krna in stotnik te patrulje je zagrešil nad šestnajstletnim Smrekarjem prvi kulturni zločin s tem, da ga je vsega osuval, ker se je nekoliko branil in z njim v Kobaridu. Naravnost srednjeveško je postopal v kobariških zaporih z aretirancema kobariški brigadir, ki je večkrat zahajal v zapore. Z njim je bil vedno tudi sodnijski sluga, ki je služil za tolmača. Brigadir je najprej večkrat mamil mlade fante s skupnim denarjem, da bi izpovedali, kako se je po njegovem mnenju izvršila poškodba spomenika na Krnu in da bi izdali prave krivce. Dosegel ni seveda ničesar; zato je nekoga dne pripeljal tik pred zapore 20—30 oboroženih vojakov in je mladima fantoma zagrozil, da jih da po vojaških postopkih, ako ne izpovesta resnice o krnskem dogodku. Na vsak način so hoteli na orož. postaji in v sodnijskih zaporih izvedeti iz nadih fantov priznanje, da so vnebovpijoči »zločin« izvršili samo na priporočilo duhovnikov, učiteljev, županov in starišev. Isto priznanje so hoteli dobiti z grožnjami in nasilstvi tudi od vseh drugih aretirancev.

Razume se, da so dobili orožniki na vsa ta vprašanja o pravih krivcih in o organizatorjih »zločina« od vseh aretirancev samo sledeči odgovor: Mi ne vemo ničesar; mi nismo niti vedeli, da se nahaja na Krnu ta spomenik. Kar smo zakrivil in kje smo bili tiste dni smo vse po pravici povedali, kakor je zapisal tudi gospod kobariški sodnik.

V nedeljo 25. junija je prišlo okrog deset orožnikov na planino Zaslap, Košiča, Leskovca, Kukulja, Konjsko planino. Pognali so vse pastirje od 16.—35. leta v Drežnico. Ob 8. uri zvečer se je vršila v občinski pisarni preiskava po kobariškem sodniku v pričujočnosti petih orožnikov, ter Smrekarja in Korena, ki sta bila aretirana 22. junija. Koren je namreč pri zasliševanju na sodniji v Kobaridu izjavil, da sta s Smrekarjem videla 20. junija, ko sta šla na Krn, prihajati iz Krna dva pastirja, od katerih naj bi imel eden kapo, drugi pa klobuk. Na fodičkov vprašanje, ali bi ju še spoznal, je Koren odgovoril: da. Ta nočna preiskava v občinski pisarni v Drežnici je imela za cilj ugotoviti ta dva pastirja. Pastirji so bili pozvani v pisarno drug za drugim in sodnik je pri vsakem vprašal Korena: »Ali je ta?« Koren je najprej označil za dotičnega pastirja nekega Kutiina (po domače Španičev) iz

Vrsnega; ko je pa prišel na vrsto Sovdat Ivan, je svojo prejšnjo izjavo preklinal in označil njega za pravega. Sovdat je priznal, da je bil z Miklušem Josipom na planini Legariju, toda ne na vrhu.

Po preiskavi so jih odpeljali k gostilni Žagar. Na tej poti so orožniki surovo in neusmiljeno pretepli Mikluša in Sovdata, jih obsuvali in s puškami bili po glavi, v rebra, po hrbtu. Neki orožnik je celo z največjo težo grabil Sovdata in Mikluša za brado, ušesa, nos in vse dele obraza. Njima so tudi orožniki izjavili, da bi jih ubili, ako bi vedeli prei, da sta ona dva tista, ter da bi jih sploh ne pripeljali v Drežnico.

Po dokončanem zelo človeškem delu so jih uklenili po dva in dva, ter odpeljali v Kobarid: Smrekarja, Likluša in Sovdata ob 10. uri v kobariški zapore.

Vrhunec zločinstva in surovosti.

Neusmiljeno je bil pretepen po orožnikih tudi Ivančič Ivan iz Kamnega. Toda največji mučenik radi krnskih dogodkov je Bajt Venceslav iz Kamnega št. 58 star 16 let, ki v Arpinčevem tega mladega fanta so oni, ki so poklicani da branijo življenje in imetje državljanov, dosegli višek.

Ivančič in Bajt sta bila aretirana 26. junija t. l. Peljali so jih iz Kamnega najprej na orožniško postajo in jih izstradane izročili 28. junija zvečer sodniji v Kobaridu. Na nje se je izšla vsa jeza orožnikov, kar so bili isti mnenja, da sta ona dva povzročila poškodbo spomenika na Krnu, in sicer ker se je eden od njih preoblekel in nosil klobuk mesto kape, drugi pa obnil, ker je bil že trinaest dni neobrit. Čujte kako so postopali:

Bajtu so ovili orožniki parkrat okoli vratu telefonsko žico, odbirali in zapirali vrata, ter ga bili ob čelo. Ni še dovolj.... Prejeli so ga za noge in roke, ter ga zibali po njihovi izjavi nad 40 metrov globoko jamo, in mu venomer grozili, da ga zadavijo s telefonsko žico in vrželo v jamo, ako ne prizna, da sta z Ivančičem povzročila »zločin« na Krnu ali pa dove pravega krivca.

Ko je prišel Bajt v sodnijske zapore ni 14 dni popolnoma ničesar slišal.

Naš namen.

Mnogo hujšega ni moglo prestati naše ljudstvo! Njegovo trpljenje in ponižanje v zadnjih dveh mesecih je bilo veliko in težko. Do danes je to najzakotnejši list v zgodovini goriških Slovencev. Za turških časov smo palili kresove, z zvonovi smo se zbirali okoli utrjenih cerkva in pod praporjem Marijinim so se ju naško borili naši pradedi ter so največkrat z magovitim sunkom pognali v beg krvoločnega Turka. Mogoče bi tudi v času krnskih dogodkov naši hrabri fantje in možje in vse slovensko ljudstvo v Italiji naša Kobariška zmagovito odbilo napad krutih fašistov — toda stoletja, ki smo se borili s Turki na življenje in smrt so za nami in nismo ostali. Ta stoletja so nas naučila da se sovražnika prežene, muči in poniža do tal tudi z drugimi sredstvi.

Zato smo se s premagovanjem, previdnostjo in samozatajevanjem poslužili teh sredstev.

Ko smo došli pred vso italijansko javnostjo težki list svoje zgodovine v Italiji, nismo zasledovali cilja, da bi širili sovražstvo in nasprotitva do italijanskega naroda, temveč zaključimo to žalostno in za državo ponižujoče poročilo o našem trpljenju in žalosti, nasilstvih in grozodejstvih, ki so jih poleg fašistov izvajali nad nami tudi državni varstveni organi s sledečim:

Želimo, da bi pomenila popolna moralna zmaga slovenskega ljudstva nad fašizmom v slučaju Krnskih dogodkov ozdravljenje neznosnih političnih razmer na Primorskem, kakor tudi v celi državi. Radi smo vse pretrpeli in prestali vse ponižanje, ako smo pomagali zadati fašizmu smrtni udarec s svojo tužno zgodovino zadnjih dveh mesecev svojega življenja v Italiji. Toda naloga in dolžnost organiziranega italijanskega delovnega ljudstva je streti fašizmom popolnoma, ki vstvarja anarhijo v vsem javnem državnem življenju in ki izpodkopuje obstoj države, kakor tudi njen ugled pred vsem kulturnim svetom. Slovensko in hrvatsko delovno ljudstvo je danes pripravljeno graditi skupno z italijanskim organiziranim delovnim ljudstvom svojo lepšo politično, gospodarsko, kulturno in socialno bodočnost. Mi danes še verujemo v značajnost in v narodno pravičnost kmeta in delavca v Italiji, naše ljudstvo mrzi fašiste in vse do današnje italijanske vlade, ker so mu odrekale in mu še vedno odrekajo vsakemu narodu po krščanstvu priznano pravico

Notranjsko.

KOŠANA.

(Mlekarna.) Pred nekaj tedni smo poročali, da se naša mlekarina nekaj porožila. Niso bile zastoj nade: že deluje. Sicer je množina mleka še mala — čez 400 l, vendar udje naraščajo. V skupnosti je moč! Kakor hitro bodo naši kmetje v tem prepričani bomo hitro imeli čez 1000 l. Napačno je to, ker gledajo nekateri preveč na hipni dobiček: ali, ko se mlekarina okrepi, bo to trdna gospodarska zadruga, in marsikom bo žal potem, da ni že koj ob početku korajžno in brez ozkosrčnosti pristopil. To je gotovo: tistim ki sedaj ob početku pomagajo, tistim gre čast, da imajo korajžo v srcu in glavo na pravem koncu. Zato, kdor želi to čast imeti in jo celo življenje uživati, naj hitro pristopi. Zdej je še začetek!

PLANINSKA GORA.

Na Planinski gori pri Studnem bo na praznik Marijinega rojstva shod dekliških Marijinih družb Postojnske dekanije. Cerkevno opravilo bo ob 11. uri dopoldan in ob 2. popoldan. Na to nastop Marijinih družb na prostem: Govori, deklamacije, petje. V nedeljo potem: 10. septembra, je običajni letni shod. Na predvečer litanije z blagoslovom. V nedeljo božja služba ob 6. uri in 10. uri. Prilika bo tudi za spoved. Sprejemalo se bo v Karmelski škapulir, rožnensko bratovščino; blagoslovili se bodo tudi nabožni predmeti.

GORE NAD IDRIJO.

V nedeljo, dne 20. avgusta smo pokopali na tukajšnjem pokopališču pridno in pošteno dekle, 22-letno Julko Hvala, ki je postala žrtev laških financarjev. Na Veliki Šmaren zvečer sta namreč v neki tukajšnji gostilni, kjer je imenovana služila, popivala dva finančna stražnika. Bilo pa je v gostilni tudi nekaj domačih fantov in par kontrabantarjev, ki so menda imeli pri sebi jugoslovanski tobak. Ko sta finančarja to opazila, sta zahtevala tobak, katerega pa dotični kontrabantar ni hotel izročiti; vnel se je prepir, v katerem je eden financarjev meni nič tebi nič kar v sobi ustrelil. Najbrž v Italiji ne poznajo postave, da se v zaprtih prostorih, pa če je tudi v službi, ne sme streljati. Strel je zadel nesrečno Julko in šel skozi trebuh (baje so bila, kakor je obdukcija pokazala, čreva 9-krat prestreljena), tako da je bila vsaka ozdravitev izključena. Po dobri zdravniški prvi pomoči, ki jo je izvršil neki idrijski zdravnik, je še par dni živela, nakar je v petek, 18. avgusta, previdena z zakramenti za umirajoče, lepo in vdano v voljo božjo zaspala v Gospodu. Kako zelo je bila priljubljena, dasi tužka, doma je namreč iz Vojskega, je pokazal naravnost veličastni pogreb, kakršnega morda še ni bilo na Gorah. Šest vencev, darovanih od fantov in deklet, in nešteto šopkov je obdajalo njeno rakev. Od daleč in blizu so prihitali njeni znanci, prijatelji in prijateljice, da ji izkažejo poslednjo čast na njeni zadnji poti. Rešena zemeljskih nadlog, počivala v miru, nepozabna Julka!

HRENOVICE (Požar v Šmihelu.)

V ponedeljek dne 28. t. m. je nastal ponoči okrog 1/21. ure grozen požar v vasi Šmihel. Pravijo, da je začel goret v ovsom obložen voz na dvorišču poseznika Frančiška Šantelj št. 33. Ker je tolika suša in pomanjkanje vode, vseh šestih požarnih bramb ni moglo pomagati. V hipu je bilo v plamenu dvanajsterim poseznikom vse. Dvema so rešili s težavo le hiši, ostalim pa je zgorelo prav vse z vsemi pridelki — pičlimi kakor so letos sploh — na senu in žitu ter vse orodje in oprema. Zgorrel je tudi Janez Šantelj na št. 33 in ž njim vred še dva konja, štiri govedi ter 6 prašičev. Dvema drugima pa 4 prašiči. Nesreča je toliko hujša, ker je ta vas pred 14 leti skoro popolnoma pogorela in so v sedanjih draginji uničeni vsi pridelki prizadetih. Lani Zagon in Hrašče, letos pa Šmihel! To so občutni udarci v eni in isti župniji. Upamo, da se milosrdni dobrotniki spomnijo teh revežev in jim dobrotno naklonijo kako pomoč v tej huđi stiski.

Goriške novice.

+ Kobanski kozaki v Gorici. Iz Beograda nam poročajo: Prve dni prihodnje meseca bo družba kobanskih kozakov podvzela turnejo po celi Italiji s prireditvijo vratolomnih konjskih vaj, ki bodo prava senzacija za občinstvo, za vojaštvo pa jako počna, vsled česar ji je

+ Na razna vprašanja kje se naročata ail drugi list sporočamo: »Goriška Straža« Gorica, ul. Vetturini 9. »Madika« Gorica, ul. Carducci 4. »Gospodarski List« Gorica, Corso Verdi 32 I. »Čuk na palci« Gorica, Narodna tiskarna ul. Vetturini. »Obnova Goriške« Gorica, Corso Vitt. Em. 10 I.

+ Peta številka »Čuka na Palci« z velezanimivo vsebino je danes izšla.

+ Štrajk rudarjev v Sloveniji. Začetkom preteklega tedna je izbruhnila v premogokopih Tirboveliške družbe splošna stavka. Delavci so bili res sramotno plačani, zato je vsa javnost razum kapitalistov bila na njihovi strani. V soboto se je dosegel po posredovanju vlade sporazum in je končala stavka, s katero so dosegli rudarji precej uspehov. Mir se ni kalil.

+ Don Sturzo v Gorici. Pred par dnevi (28. in 29. t. m.) se je mudil v Gorici don Sturzo; prišel je iz Gradeža v spremstvu dr. Pettarina, čigar gost je bil. Ogledal si je Gorico, podal se v hribe in se nato vrnil nazaj v Gradež, kjer biva na oddihu.

+ Podeželskim društvom! Na tem mestu ne bom povdarjal več velikega pomena, ki ga ima za nas drušveno življenje, ki dosega po deželi velike uspehe. Saj se je povdarjalo že po stoterih člankih, nešteti slavnostnih govorih in predavanjih, da mora društvo imeti poleg eminentno važnega narodno-vzgojnega dela tudi druge naloge. Društvo mora biti naša umska in estetska šola. Navajati nas mora k umnemu gospodarstvu, ki je podlaga našega obstanka in vzgajati mora v nas socialni čut, mora pa nas v prvi vrsti duševno dvigniti iz tištega stanja, v katerega je padlo človeštvo. Mnogo smo tudi slišali o tem, da so naša društva osamljena v svojem delu, da pogosto nimajo ne cilja ne opore, da so desorganizirana in da je treba krepke osrednje organizacije. Ta organizacija se je tudi že napovedala. Danes ko vemo že vse, je potrebno samo enega: dela!

»Prosvetna zveza« v Gorici si je zastavlja to nalogo. Polje je ogromno in ne en mesec niti v enem letu ne bo vse idealno urejeno. Vendar se bo sčasoma lahko doseglo to, da bodo naša društva na Goriškem in v sosednih krajih imela krepko osrednjo centralo, kamor se bodo obračala glede nasvetov, knjig, predavanj, iger, kostumov itd. Že danes vabimo društva, da razmišljajo o tem in prijavijo svoj pristop »Prosvetni zvezi«, zakaj jesenski in zimski čas se bližata, ob enem tudi doba notranjega društvenega dela, ravno pravi čas, da udeležimo svoje načrte.

Največ so društva odvisna glede dramatičnih predstav. Pri nas ni izbire iger, ne kostumov, ne dramatičnih tečajev in ne dramatične šole. Pomagajo si z najrazličnejšimi sredstvi. In vendar je dramatična predstava eden najvažnejših činiteljev društvenega življenja. Zato moramo tu v prvi vrsti začeti zidati. Ustvariti moramo osrednji arhiv dramatičnih del, zalogo kostumov, da se lahko postreže včlanjenim društvom z izposojevanjem, otvoriti moramo dramatične tečaje za podeželske režiserje. Tak tečaj se mora vršiti že to jesen. Društva pa se morajo zavedati, da je brez njih sodelovanja vse naše prizadevanje nič. Zato upamo, da nas bodo razumela in nam pomagala ustvariti prve in najpotrebnejše početke idealno zasnovane, močne centrale. Vsa naznanila bomo objavljali v časopisih. Pisma in prijave naj bodo naslovljene na naslov podpisane. Za dramatični odsek »Prosvetne zveze« v Gorici. France Bevk, via Favetti 11 I, Gorica.

+ ZGODOVINSKO RAZSTAVO SLOVENSKEGA SLIKARSTVA V LJUBLJANI, priredi II. ljubljanski veliki sejem, aranžira pa »Narodna galerija« o Ljubljani. Ta znamenita razstava bo odprta v državni obrtni šoli v Ljubljani od 2. septembra do 11. septembra t. l. ter bo obsegala dela slovenskih slikarjev zadnjih treh sto let t. j. od časa renesance do moderne realizma. Zlasti bo zastopana doba baroka in rokoka, ki sta se med Slovenci razvil ado viška. Poleg resnobnih, patetičnih del slovenskega Rubensa, Valentina Mencingerja (1702-1759), ki je po plodovitosti dosegel skoro slavnega Španca Murilla — Murilo je zapustil skoro 500 umotvorov, Mencingerjevih pa je ohranjenih 400 slik — bodo razstavljena dela solnčnega Goričana Cebeja, ki je slovel sredi 18. stoletja po vsem slovenskem ozemlju, dalje dela intimno razigranega Fortunata Berganta (1720-1769) in nekaj oljnatih slik znamenitega freskanta Fr. Jelovška (1700-1764), mojstra elegance. Zastopani bodo pa tudi slovenski slikarji iz 17. stoletja (Plavec, Gladič, Remb i. t. d.) poleg del neznanih mojstrov iz časa renesanse konec 16. oz. začetek 17. veka in za-

četka baroka. Umetniška rodbina Lajerjev (II. polovica 18. stoletja in začetek 19. stoletja) bo representirana polnoštevilno. Slikarji iz časa klasicizma in biedermajerstva, Janez Potočnik (umrl l. 1834), Herrlein 1759-1817 i. t. d. do sovrstnika Prešerna, Matevža Langusa (1792-1855), prvovrstnega portretista Stroja, poleg znamenitega Tomina (1800-1862) iz Gorice, ter Korošca krajinarja Marka Pernharta (1820-1870), ženjalnega idealista Janeza Wolfa (1829-1884) iz Lašč, poleg številnih drugih mojstrov, je vrsta odličnih umetnikov. Historična razstava slovenskega slikarstva bo pokazala mednarodnemu občinstvu, ki se bo zbralo v prvih dneh septembra na velikem semnju v Ljubljani, starost in čestitljivost slovenske kulture, ki jo je ustvaril mali slovenski narod obnem z velikimi narodi zapadne Evrope. Umetnine za zgodovinsko slovensko slikarsko razstavo je zbrala »Narodna Galerija« v Ljubljani, ki je preuredila za veliki semenj tudi svojo stalno galerijo slovenske moderne umetnosti, iz vsega slovenskega ozemlja; sodelovali so umetniki in umet. zgodovinarji. Podpirali so podjetje zlasti cerkveni krogi, predvsem tudi ljubljanski knezoškof. Priobdobljene so razen zasebnih tudi odlične umetnine iz cerkva in samosanov, ki so bile doslej sploh neznane oz. nedostopne. Historična razstava slovenskega slikarstva, te najstarejše veje slovenske kulture, katerega tradicija sega v 13. stoletje, bo svetel dokaz slovenskih talentov, ki so sodelovali tudi v veliki italijanski renesanci pod imenom »Schia-voni«.

+ »PROČ S PLESI«. Iz Košane nam pišejo: Članek s tem naslovom v eni izmed zadnjih števil »Straže«, je menda precej hrcu šel našim ljudem v Košanski fari. Še fantje so mu prav dali — to pa tembolj lahko, ker so ravno prejšno nedeljo pripravili ples — in so res videli, da se vse zapravi: to kar imajo v žepu in to kar zaslužijo s plesom. Eden je celo rekel: »Straža« piše, da tri dni po plesu popirajo, nekateri izmed nas so pa skoro cel teden; kaj bi neki »Straže« pazisala če bi to vedela? Pa ne smete misliti, da so naši fantje hudobni, ne! Glejte, nič se niso stepli. So bili mirni ves čas zato jih je treba pohvaliti. Še bolj dobo pa pohvaljeni, ko bodo plesu fige pokazali in denar v hranilnico nosili: da bo kaj, za ta »hude cajte«, ki niso daleč.

+ Dr. Alfons Serjun zdravnik v Tolminu odpotuje do 2. oktobra t. l.

+ Avtomobilne vožnje. S 1. septembrom bodo odhajali osebni avtomobili, ki oskrbujejo osebni prevoz med Gorico in raznimi večjimi kraji na Goriškem, ob sledečih urah: ob 6.50 proti Vipavi in Postojni, ob 7.30 proti Gradiški in Červinjanu, ob 12 proti Krminu, ob 12.30 proti Fiumicellu in Gradežu, ob 13 proti Kojskemu in Dobrovemu, ob 16 proti Krminu in Čedadu, ob 16.30 proti Vipavi in Postojni, ob 17.30 proti Gradiški in Červinjanu. Vožnje proti Krminu, Fiumicellu, Kojskemu, Krminu in večerna proti Vipavi odpadejo v nedeljah. Vožnje na Lokve in proti Gradežu, ki so se vršile v nedeljah in praznikih, od 1. septembra naprej odpadejo; samo če se v naprej javi zadostno število oseb bo avtomobil (coriera) na razpolago.

+ Smrtna kosa. Dne 12. t. m. je nenadoma umrla gospa Marija Boltar, stanujoča v Via Cappuccini v Gorici. Dosegla je visoko starost 72 let. Doma je bila iz Plavi. Blag ji spomin!

+ Pozor vojni oškodovanci! Zadnje čase se dogajajo slučaj, da pridejo k vojnim oškodovancem, ki imajo že sklenjen konkordat in ki pričakujejo izplačilo, elegantno oblečeni agenti, ki se ponujajo da poskrbe izplačilo vojne odškodnine v nekoliko dnevih. Zahtevajo seveda primerno nagrado in se delajo, kakor da fe izplačilo od njih odvisno. So pa to ljudje, ki so po bogve kakšnih potih izvedeli, da bo stranki odškodnina v kratkem nakazana, zato se skušajo okoristiti. Zato pozor! Ne hodite na limanice!

+ PROŠNJA. Danes je uničil grozen požar v Šmihelu, župnija Hrenovice, ponoči okrog 1. ure dvanajsterim poseznikom vse imetje, pridelke in opremo. Zgorrel je tudi Janez Šantelj, dva konja, štiri govedi in deset prašičev. Ker je šele pred 14 leti ta vas skoro do cela pogorela, je nesreča toliko hujša. Pičli letošnji pridelki, sedaj vsi uničeni in neznosna draginja mora ponesrečenca pred zimo brez strehe — siliti res v obup!

Usmiljena srca se vljudno prosijo, da bi jim blagovolila pomagati v tej bedi. Morebitne darove sprejema: Župni urad v Hrenovicah.

Hrenovice dne 28. avgusta 1922.

Ivan Zupan, župnik.

Poziv vladi!

Z gotovostjo pričakujemo od vlade, da bo povrnila pogorelcem in vsem, ki so bili prizadeti po požaru spomenika na Krnu, vsjo škodo do zadnjega vinarja. Moralni bi smatrali italijansko vlado za skrajno nepravilno, alko bi ona ne izpolnila te svoje priproste dolžnosti. Sedaj je toliko bolj opravičena to zahteva, ker je vlada po komisiji, ki jo je poslala na Krnu, uradno ugotovila, da je požar spomenika na Krnu povzročila strela.

Ako nam vlada ne izplača vse škode, ki smo jo pretrpeli po škarnih dogodkih, bomo prisiljeni izvesti svoj sklep ter prirediti javne zbirke doma in v inozemstvu.

Vsem, ki ne verujejo!

Kdor ne veruje kljub znanstvenemu in nepristranskemu poročilu inženirjev-strokovnjakov in uradne komisije, v dejstvo, da je strela povzročila požar spomenika na Krnu, naj si ogleda »corpore delicti« pri generalnem civilnem komisariatu v Tirstu in pri podprefektu Magistroniju v Gorici.

Politika.

Glavni politični dogodek zadnjega časa je sestanek zastopnikov male entente: Jugoslavije, Čehoslovaške, Rumunije in Poljske, ki se je vršil v Marijanskih Laznicah in v Pragi.

Uradno poročilo z dne 28. t. m. piše konferenci:

Konferenca štirih držav, ki se je začela včeraj predpoldne, se je končala danes. Razpravljalo se je o vseh vprašanjih, ki bodo na dnevnem redu skorajšnjega zasedanja Društva narodov in ki se tičejo štirih držav. Glede vseh vprašanj, ki so bila v razpravi, se je dosegel popoln sporazum in bili so storjeni sklepi o skupnem postopanju in glede rešitve za posamezna vprašanja. Odposlanci vseh štirih držav nastanejo tudi nadalje v ntjesnejših stikih. Poročilo v Avstriji in splošni položaj v Srednji Evropi sta bila predmet podrobnih razprav. Vnovič je bilo ugotovljeno, da je potreben spricho položaja, ki je nastal vsled zadnjih dogodkov, skupen nastop, ako bi bili ogroženi skupni interesi. Pogajanja so se vršila v duhu absolutne solidarnosti in absolutnega prijateljstva. V doseženem sporazumu je jasno rečeno, da se bodo vse štiri države držale istih smernic in da oboje tesno združene na korist evropskega miru.

Domače novice.

+ Duhovske spremembe. G. Pahor je imenovan za župnega upravitelja v Sempetru pri Gorici. G. Štefan Podbršček za kurata v Kalu, g. Likar Jos. za župnega upravitelja v Dol. Trebišju, g. Monkar Natal za kurata na Srpenici, g. novomašnik Češornja Ante za kaplana v Bovcu, g. Stanič Stanko za kaplana pri sv. Ignaciju v Gorici in g. novomašnik Krapež Anton za kaplana v Cerknem. — Kamno pri Kobaridu bo oskrboval g. Ivan Jarec.

+ Sv. birma bo 10. sept. t. l. v Marjiniem Celju, 17. sept. zjutraj v Kalu, popodne v Desklah, 18. sept. v Rodinju, 19. sept. v Avčah in Levpi, 20. sept. v Lomu in 21. sept. v Lokovcu in Banjščah.

+ Deželni odbornik dr. Besednjak sprejema od prihodnjega tedna naprej stranke vsak ponedeljek, torek in četrtek od 10—12 ure dopoldne na deželnem odboru.

+ Umrli je v soboto dne 26. t. m. v Devinu znani veleposestnik g. Miroslav Ples. Dosegel je visoko starost 70 let. Pograbila ga je malarija, ki v tamošnji okolici kruto gospodarji. Ranjki je stal vedno v prvi vrsti naših narodnih mož v obmejnem Devinu, ter je moral vsled svoje narodne zavednosti tudi marsikaj pretrpeti. Časten mu spomin. Preostalim naše sožalje.

vajno ministrstvo obljubilo vsestransko podporo. Prva predstva se baje vrši v Gorici 3. septembra t. l.

Pozor! V Gorici obstoja društvo za zidanje cerkva, ustanovljeno z namenom, da bi tudi domače delavstvo prišlo do zasluzka. V zadnjem času hodijo v župnišča zastopniki raznih tvrdk, se predstavljajo za odposlance in pooblaščenice imenovane ga društva, izsiljujejo podpise in s tem zavlačujejo potrebne predpriprave za zidanje cerkva, predstojništva cerkvenih oskrbništev pa spravljajo v nedogledne neprilike in nevesčnosti, če so jim dala svoj podpis. Kdor želi nasveta ali pojasnila glede vzpostavitve porušeni cerkva, naj se zgleda osebno ali pisмено pri vodstvu tehničnega urada v ulici Alvarez št. 12.

Glasbeni tečaj v Gorici. Ruski pesnik in koncertni violinist Vladimir Ševčenko se nastani v Gorici, kjer otvori v kratkem violinski tečaj. G. Vladimir je študiral svojo stroko v Petrogradu, kjer je bil učencem Kolakovskega in Auerja. L. 1908. je postal laureat ter se je preselil nato v Francijo še pred vojno. V Parizu je deloval v »Schola Cantorum« pod vodstvom Lejeune-a in je tudi napravil umetniške obiske po Franciji. Pred dvema letoma se je povrnil v Rusijo, kjer pa je ostal le par mesecev, nakar se je zopet povrnil v Evropo, in sicer v Italijo, kjer je živel kot učitelj glasbe in je priredil več koncertov. Upamo, da bodo goriški Slovenci sprejeli in podpirali tega podjetnega Rusa z bratskimi simpatijami ter mu izkazovali tisto naklonjenost, ki jo kot umetnik zasluži in ki naj bo dokaz, da je v našem plemenu čustvo slovanske kulturne vzajemnosti globoko vkoreninjeno.

Istra.

PODGRAD V ISTRI.

Zadnji čas smo pričeli tudi pri nas čitati »Goriško Stražo«. Zato se bomo pa tudi v nji oglašali s svojimi novicami. Tak-le tedenski časopis je za nas vse bolj primeren kakor pa dnevnik, ki ga preprosti človek ne utegne kupovati in čitati. Zato želimo, da »Straža« postane iz »goriške« tudi »notranjska« in »istrska«: to bo koristno zanj samo in za nas. — Novice imamo žalibog le slabe. Letina se ni obnesla. Posebno krme je veliko manj kakor lani. Kmet mora odprodajati goveda iz hleva in tista, ki ostanejo, bodo stradala do druge pomladi. Zraven je še cena živine padla na polovico. Pričakovali smo kaj dohodka iz češpelj, pa tudi zanje kaže klaverna kupčija. Trgovci obetajo po 45 lir za stot. Da se pomore tistim v Istri, ki so trpeli škodo od suše, poslala je vlada v Poreč 100 tisoč lir. To je na vsakega Istrijana 30 stotink. Jim gre na otročje, tem gospodarjem! — Na Voloskem pri okrajnem glavarstvu imamo zdaj uradnike, ki so vrnili nek spis, češ da ni notni navedeno, v kateri državi se nahaja Belgija. Povemo jim lahko, da Belgija ni v Italiji, ker tudi ne bi tri dni prestała v njej, ampak bi zbežala pred fašisti. Belgija je tam gori, kjer kmet in delavec plačujeta šolane uradnike, nevedne in leno pa zapodita gnoj kidat. Ta dežela je torej daleč proč od tod!

Dopisi.

SV. GORA.

Mala lična provizorična cerkvica je hvala Bogu dodelana in kakor upamo bo začetkom septembra otvorjena javni službi božji. Izmed opreme, ki še manjka cerkvi je tudi harmonij. Zato se obračamo na častivce M. B. s prošnjo, da bi eden ali drugi velikuodušnež podaril ta pevecem tako neobhodni predmet ali pa ga vsaj posodil za letošnjo jesen.

DOBROVO.

Pri davčnem oddelku civilnega komisarijata v Gradiški, kamor se pozivajo k sklepanju konkordatov poškodovan ci občin Biljana, Medana in Kozbana, se s temi postopa na jako čuden način. Stranke, skoro vse, so svoje prošnje predložile potom pomožnega urada, ki je posloval na Dobrovem ustanovljen po županstvu Biljana. Pisec je bil vodja tega urada in more trditi, da so bile prošnje vse vestno sestavljene. Dogaja se pa, da se strankam potem, ko so sestavile vestno svoje prošnje ponuja polovična cena in še manj, mesto da bi se navedena predvojnna cena pomnožila. Ena teh strank se je pri pisцу pritožila, da so ji na napovedano škodo ponujali polovico, češ, da ni zgubila vsega, kar je navedeno

v prošnji, kar da izhaja iz poizvedb pri sosedih. Stranka je pisцу to pravila z nekim povdankom, ki ga je prisilil, da izjavlja tem potom: komur se pri sklepanju konkordatov dela krivica, naj ga ne podpisuje temveč naj zahteva dokaze za krivo napoved. Stranke naj vedo, da se oblasti poslužujejo tega sredstva v svrhu nižanja cen, kajti če bi imele dokaze, da je bila napoved pretirana, stranko za tožijo pri državnem pravdniku in ista itak zgubi vso vojno škodo in pride lahko v zapor. Toliko da ne bo kdo v svoji prostosti sumničlil poštenih oseb; če pa kdo kaj ve — z odkrito besedo na dan.

CERKNO.

Kakor smo izvedeli, bo gospod dr. Josip Grusovin, ki je otvoril v Idriji lastno notarsko pisarno, obdrževal uradne dneve tudi v Cerknem, v prostorih gospoda Makuc, gostilničarja v Cerknem tik sodnije, in sicer vsako prvo in tretjo sredo v mesecu. — To je bilo res nujno potrebno, ker je bil cerkljanski sodni okraj toliko časa brez notaria.

KANAL.

V pondeljek 21. t. m. ob 8 zjutraj so pokopali v zorno krščansko mater Jožefo Bajt, soprogo občinskega tajnika. Po 7 mesecih mučne bolezni je 19. t. m. mirno v Gospodu zaspala. Bila je vzor žene, prava krščanska mati, ki je ljubila s tako globoko ljubeznijo svoje otroke. Vsak Kanalec se bo spominjal njene prijaznosti in bogate duše. Pogreba se je udeležilo veliko občinstva in zapeli so nagrobnice domači pevci. G. dekan Belč je imel krasen nagrobni govor, ki je presunil vsakega do dna srca in marsikatero oko se je zasolilo, ko je poveljeval gorko ljubezen pokojnice in njeno krščansko udanost. O da bi imel naš narod dosti takih mater v teh težkih časih!

SRPENICA.

Preteklo nedeljo je priredilo bralno društvo »Stol« lepo veselico na prostem. Na prostornem dvorišču pri Trebšetu je bil postavljen primitiven, a okusno prirejen oder, okrašen z zelenjem od pridnih rok domačih zavednih deklet. Pevske točke mešanega in moškega zbora so pričale, da stremé srpeniški pevci po vednem napredku, oklepajoč se naše lepe narodne pesmi, tem živem vrelu lepote in radosti. Središče zanimanja pa je tvorila veseloigra s petjem »Rodoljub iz Amerike«, ki je kljub majhni notranji vrednosti vendarle zadovoljila številne poslušalce, med katerimi jih je bilo mnogo iz sosednih vasi. Kdor je videl to četo mladih igralcev in igralk, ki so položili v svoje vloge vso gorko ljubezen in trud, ki se niso strašili požrtvovanja in zatajevanja in storili vse, kar je bilo v njih močeh, ta je zaslužil, koliko tvorne kulturne sile še leži nerazvite v našem ljudstvu. Društvo »Stol«, ki je eno najbolj delavnih v naših Gorah, pa čestitamo na lepem uspehu, ki je poleg tega dokazal, da se naše ljudstvo more in zna pošteno zabavati tudi brez plesa, ki požira stotisoče narodnega premoženja. Okoličan.

Društva.

d. Pevskim društvom. Dne 24. septembra se vrši v Rihemberku pevski dan — nekaka tekma med našimi zbori. Kakor povsod, tako moramo začeti tudi pri petju z resnejšim in intenzivnejšim delom in to bodisi pri izboranju pesmi same, kakor tudi pri proizvajanju. — Če pregledamo skladbe, ki so jih prepeli pevski zbori od konca leta 1918 pa do danes, zapazimo, da je število skladb zelo majhno v primeri z velikim številom pevskih zborov. To seveda še ni tako velik greh. Slabo pa je, da smo morali poslušati pri letošnjih prireditvah marsikatero že prepeto pesem na tak način proizvajano kakor pred dvema leti. Nekaj izjem bi pač imeli, pa zelo, zelo malo. Dobro bi bilo, ko bi dali našim pesmim »budnicam« malo oddiha in jih nadomestili z drugo, tako bogato pevsko literaturo, kajti »budnica« zgubi svojo lastnost, če jo moramo poslušati povsod in ob vsaki priliki. Prireditve v Rihemberku naj bi dala povod k delu za izboljšanje petja in za povzdigo naše narodne in umetne pesmi. Dolžnost pevskih društev in zborov je, da sodelujejo pri prireditvi. Ker je na razpolago razmeroma le malo časa in ker ni mogoče, da bi našel vsak pevski zbor novo pesem, naj zbere gg. pevovodje tako snov, katero zbor že obvlada več ali manj, kajti važnejše je vendar, kako se pesem proizva- ja. Prireditve bo dala pevovodjem in pevcem mnogo snovi za delo čez zimo. Pevski dan v Rihemberku naj pokaže vrline naših zborov, naj pokaže lepoto naše pesmi. Peveci in pevke pripravljajte se!

d. KANAL. (Prireditve Mar. družbe.) V nedeljo pred praznikom Mar. Vnebovzetja in na praznik je priredila tukajšnja M. družba svojo veselico. Na vsoporedu so bile pesmi, deklamacija in dve igri. Petje je bilo dobro, boljša še deklamacija Gregorčičeve »Jejtejeva prisega«. Obe igri sta bili podani z dobrim razumevanjem. Vsa dekleta so se potrudila, da so se kolikor mogoče vživela v vloge, ter so igrale gladko in sigurno. Oprava odra okusna, manj posrečeno je bilo maskiranje. Občinstva je bilo oba dneva obilo. Na praznik je bil navzoč tudi presv. knezoadškof, ki je z velikim zanimanjem sledil poteku cele veselice. — Dekletom M. D. je moramo za njih požrtvovalnost in pridnost le čestitati.

d. Šturije pri Ajdovščini. Tuk. Slov. izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 3. septembra t. l. na dvorišču gosp. Jos. Čermelja veselo s sledečim sporedom: 1. Pozdrav. 2. A. Leban: Vipavi, poje moški zbor. 3. J. Aljaž: Zaostali ptič, poje mešan zbor. 4. Dekleva: Župan, kuplet-solo. 5. A. Schwab: Večer na morju, moški zbor. 6. A. Grum: Venček narodnih, mešan zbor. 7. V posredovalnici, burka v enem dejanju. 8. R. Švikaršič: Koroške narodne pesmi, moški zbor. 9. A. Lajovic: Medved z medom, mešan zbor. 10. Prosta zabava. Med odmori in pri prosti zabavi svira tuk. tamburaški zbor »Danica«. Začetek točno ob treh in pol popoldne.

d. Bovec. V nedeljo, dne 3. septembra t. l. priredi pevsko društvo Rombon v Bovicu ob 8. uri zvečer v garaži družbe S. A. P. igro trodejanko »Razvaline življenja. Odbor.

d. DORNBERG.

»Gor. Straži« je podpisani odbor »Slov. čitalnice« javil, da bo društvo vprizorilo Milčinskega dramo »Volkašin« z Adamičovo skladbo »Na kmetski svatbi« ter Finžgarjevo burko »Vse naše« dne 3. septembra; vsled Dornberžanom dobro znanih mahinacij je odbor sklenil, da prenese prireditev na 8. septembra (praznika Marijinega rojstva) ob 3½ pop. v dvorani Hranilnice in posojilnice. Na sporedu bo tudi več pevskih točk. Odbor je prepričan, da bodo vsa društva v okolici pokazala, kakor vselej, vzajemnost z našim društvom s tem, da se bodo v velikem številu udeležila naše prireditve. Odbor.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Akad. fer. društvo »Adrija«. Poročilo o prosvetnem tečaju smo prejeli še le zadnjo sredo popoldne, torej prepozno.

Proda se posestvo v Doljah pri Tolminu, sestojече iz stanovanjske hiše, v pritličju hlev, več njiv, travnikov in gozdov, za približno ceno L 70.000. Najtančnejša pojasnila daje lastnik Josip Leban, Dolje h. št. 12 p. Tolmin.

APNO.

Po najnižjih cenah prodajam živo apno. Na željo kupca pripeljem tudi na dom.

Andrej Rijavec

Trnovo pri Gorici št. 1.

Josip Kerševani

mehaničar in puškar
v Gorici, Stolni trg 9, desno.

Zaloga raznih šivalnih in kmetijskih strojev, dvokoles, pušk in samokresov, ter vse posameznih delov, spadajočih v mehanično in puškarsko stroko. Strokovni, brezplačen pouk v umetnem vezanju in krpanju.

Lastna delavnica in popravilnica, Stolni trg 5, Poniklanje in lakiranje v vsaki barvi.

Priporočam vsakemu Original Mundlos šivalne stroje, ker so najbolj zanesljivi, za te jamčim 15 let.

Gorica - št. 20

TRAVNIK
(Piazza Grande)

Gorica št. 20

Videmska predilnica („Canapificio Udinese“)

Prodaja na drobno: vrvice in štrike iz prediva za vsako rabo, pasove in vrvice za blazinarje, dreto za čevljarje, platno za vreče, mreže iz predivo za ribarstvo itd.

Cene nizke. Vajeti, vlačilce, biče za konje itd. Cene nizke. Velika zaloga na debelo po tovarniških cenah.

Gorica - št. 20

Piazza Grande

Gorica - št. 20.

NOTARSKI SUBSTITUT

DR. GRUSOVIN

je otvoril svojo pisarno v IDRIJI v Gradu.

Velika zaloga manufakture RUGER VENUTI

Corso G. Verdi št. 15.

Bogata zaloga volne, domače in tuje tkanine, bombaževine za gospode in gospe, velika zaloga platna, perila vsake vrste. Svila, žamet, perkal, batist, šifon, kreton itd. itd. Tepihi, linoleum, preproge in zavese. Volna, žima in perje za štramace, splohi vse blago za neveste.

Cene zelo ugodne!

Največja manufakturna trgovina v Gorici.

MOTORNi VOZIČEK znamke »Frera« 5 HP v dobrem stanu za vsako poskušnjo je na prodaj. — Stalna cena 4500. Naslov: Via Pitteri št. 14, I. nadstr.

ISČEM TRGOVINO ali gostilno v najem event. na prodaj. — Ponudbe na upravo »Goriške Straže«.

ISČEM GOSPODIČNO za trgovino zmožno slov. in italijanskega jezika. Bernard Redzinsky, trgovec v Raštelu št. 36.

ORKESTRIJON bi rada kupila meka oseba. — Ponudbe, Raštelj 25, pritličje.

Okrajna posojilnica v Kanalu bo imela svoj redni letni občni zbor dne 24. sept. t. l. po § 30—33 svojih pravil ob 3. uri popoldne v svojih prostorih v Kanalu.

K obilni udeležbi vabi odbor.

DVA ŠIVALNA STROJA, eden za krojače, drugi za šivilje proda po dogovorjeni ceni. — Franc Brebec, krojač. Podbrdo.

Podpisani se zahvaljujem in priporočam zavarovalnico goveje živine, katero zastopa gosp. Drag. Starec iz Barkovele, ker mi je točno, brez vsakega odbitka izplačala popolno odškodnino za poginjeno kravo. — Trobec Alojz, Kregolišče.

Hranilnica in posojilnica v Bovicu reg. zadr. z neomejeno zavezo. vabi svoje člane na redni letni občni zbor, ki se vrši v združenih prostorih dne 3. septembra 1922 ob 15. uri.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev letnih računov.
4. Dopolnilna volitev načelstva.
5. Slučainosti.

Načelstvo.

Bovec, dne 17. avgusta 1922.

NB. Ako bi občni zbor ob določeni uri ne bil sklepčen, vrši se v istem prostoru 1 uro kasneje drugi občni zbor, ki bo sklepčen ob vsakem številu navzočih članov.

Dijaško gibanje!

Akad. fer. dr. „Adrija“.

Poslanica slovenskemu dijaštvu.

XIV. redni občni zbor akad. fer. društva »ADRIJE« v Gorici. Dne 6. avgusta t. l. se je vršil v Gorici občni zbor akad. fer. društva »ADRIJE«. Udeležba ni bila ravno sijajna, kar moramo pripisati precejšnji brezbrzičnosti dijaštva na Goriškem. Po poročilu odbora, ki je svojo nalogo kot oživitelj društva in kot prvi odbor »ADRIJE« po vojni častno rešil, se je vnela precej burna debata o kulturno-bojnih klubih v okrilju »ADRIJE«. Splošno je prevladovalo mnenje, da je obstoj klubov z izrazitimi političnimi smernicami v akademičnem društvu, v strokovni organizaciji, ob danih razmerah skrajno nezdrav in da vpliva na dijaštvo in na javnost skrajno nepovoljno. To dejstvo, podkrepljeno s še itak nezdravo vojno in povojno psihozo — katere se na Goriškem, žal še nismo rešili — je povečalo nezanimanje v naših vrstah, kakor tudi pri našem izobraženstvu, tako da je bilo vpisanih letos v »ADRIJO« 33 rednih članov, ki je za celo Goriško, del Kranjske in Koroške naravnost smešno število. Res je, da obtežuje organizacijo oddaljenost od centra, vendar pa bi se dalo to zapreko z dobro voljo odstraniti, če ne drugače, z ustanovitvijo podružnic po večjih krajih Primorske. Živimo v času socialnega prekroja, kjer uvideva vsak stan potrebo organizacije. Naše dijaštvo je sicer vpisano po tujini v raznih društvih, doma pa, kjer naše ljudstvo z napetostjo pričakuje našega dela, tu je le par požrtvovalnih mož, ki se mučijo in žrtvujejo in silijo veliko večino k delovanju, ki bi moralo biti vsakemu od nas že prirojena stvar. Iz teh in enakih razlogov je prevladovalo prepričanje, da bi nadaljni obstoj kulturno-bojnih klubov v okrilju »ADRIJE« vplival na dijaštvo in na javnost razkrojevalno, kar bi bilo za nas usodepolno in bi zatrlo že v kali vsako obnovo in organizacijo našega kulturnega življenja v društvu samem, kakor tudi na zunaj. Prodl je z veliko večino predlog, da se reorganizira »ADRIJA« tako, da se v bodočnosti ne ustanovi pod okriljem društva noben klub s politično tendenco in da se polaga največjo važnost na splošno organizacijo našega dijaštva in na skupno delovanje z našim izobraženstvom med narodom. Tudi predlog o proslavi 20 letnice »ADRIJE« skupno z bratskim društvom »BALKANOM«, ki slavi letos petnajstletnico svojega obstanka, je bil z navdušenjem sprejet. V začetku septembra se vrši slavnostni občni zbor z akademijo v goriškem »Trgovskem Domu«. Že sedaj vlada za to proslavo občnega zanimanja in upati smemo da bo res odgovarjala dvajsetletnemu obstoju »ADRIJE« in petnajstletnemu obstoju »BALKANA«. Po zelo animiranem razpravljanju in debati se je konečno izvolil sledeči odbor: Albert Viller, predsednik, Tone Lukan, podpredsednik, Jožko Gruden, tajnik, Ivo Lasič, blagajnik, Dorče Sardoč, knjižničar, Hinko Valtrič, gospodar, Rastko Nemeč, namestnik, Josip Paulin, prvi revizor in Ivo Prinčič, drugi revizor. Odbor.

Širite Gor. Stražo!

Dan plačila.

Za hip je popadlo Štefana kot strašna omotica. Kri mu je zavrela v glavo in za hip ni vedel, kaj naj stori. Hkratu pa se je zganilo njegovo telo in planil je naprej. Hotel je odpreti vrata, toda niso se udala. Butil je z vso silo vanje, da so se zamajala v tečajih. Toda premaknila se niso niti za las ne. Pobledel je, silen val krvi mu je udaril v glavo in zaglušil vse. Bilo mu je kot da je v smrtni nevarnosti in da se more le z največjim telesnim naporom rešiti. Ozrl se je, kot bi iskal pomoči. Ni videl nikogar. Le v kotu je čepela trepetajoča starka in si tiščala roke na obraz.

Bil je hip molka, hip premišljanja. Le z dvorišča se je čul hrup kmetov, le skozi ozko lino je vdarjal svit pojemajočega plamena. V ti tišini je zališal Štefan izza vrat glas, ki mu je bil znan in ki je segel kakor resen opomin v njegovo srce. Bil je hujski kakor opojnost vina, ogenj je bil v žilo, levja moč v ude. Zadijavalo je v njem. Z vso silo se je zagnal v vrata, ki so ta hip zahreščala. Stara trhla polovica se je skoraj zdrobila pod njegovim sunkom in padla v sobo.

Skozi odprtino, skozi katero je jedva mogel stopiti človek, je videl dve postavi, ki sta mu stali nasproti. V hipu so planile Štefanove oči po nizki in vlažni sobici.

V izredno pomembnem trenutku, ko se začena dramatično življenje v primorskem dijaštvu, naj gre glas krščansko-social. dijaštva do tovarišev širom Primorske.

V nadi, da bo mogoče v složnem delu razmahniti vse žive sile dijaštva, so se avgusta 1921 strnile vse struje slovenskega dijaštva na Goriškem: svobodomiselnost, krščansko-socialistična in tudi komunistična v enotno organizacijo. Le z velikim premagovanjem in po težki notranji borbi se je socialna struja dijaštva odločila, da se odreče lastni organizaciji, »Slovenski dijaški zvezi«. Saj je bila z zgodovino te krepke tvorbe zvezanih toliko sijajnih tradicij in veriga bojov; iz SDZ so izšle vrste najdelavnejših razumnikov Primorja, v njej je gorel idealizem kot ga zgodovina dijaškega gibanja le redko zaznamuje. S premišljeno zrelostjo je socialna struja dijaštva sklenila razpustiti »Slovensko dijaško zvezo«; storila je ta korak v upu, da bo s to žrtvijo koristila narodni celoti in slogi. Vendar pa ni mogla zatajiti kulturnih in socialnih načel, ki so nje duša; značajnost je zahtevala, da si zajamčimo v okviru skupne organizacije svobodo za delo in širjenje naših načel. Zatorej smo postavili svobodomiselnosti struji pogoj, da vstopimo v skupno društvo le, če se osnuje v okrilju »Adrije« avtonomen »Klub krščanskih socialistov«. Svobodomiselnost je ta pogoj sprejela in priznala, da je utemeljen. Občni zbor »Adrije« je ta pakt med dvema strujama potrdil in ta pakt je postal temelj za skupno organizacijo. Del krščansko-social. dijakov je nato vstopil v »Adrijo« in je v njej snoval »Klub krščanskih socialistov«. Klub je v okviru »Adrije« razvil živahno in plodno delovanje, ki je rodilo najvidnejše važne uspehe v socialnem tečaju in v prireditvi ciklusa javnih predavanj.

Občni zbor »Adrije« je pa letos dne 6. avgusta sklenil (z devetimi glasovi proti petim), da se Klub kršč. socialistov za tre. Zaman so bili protesti in svarila zastopnikov naše struje. Pod pretvezo sloge je svobodomiselnost dijaška struja, s soglasjem komunistov pogazila dano besedo in prelomila pakt. Izvedla je hoté razkol v dijaških vrstah: nanjo pada polna odgovornost za ta korak.

Pakt med strujama je prelomljen. Temelj za enotno vsedijaško organizacijo je porušen. »Adrija« je postala organizacija dijakov, ki proglašajo kot vrhovno kulturno smer svobodomiselnost in kot socialno idejo liberalni kapitalizem. Začenja nova razvojna doba v zgodovini dijaškega gibanja na Primorskem.

Tovariši! Sinovi kmetov in delavcev!

Pravi vzrok, zakaj mas je meščanska struja svobodomiselnost moralno izključila iz enotne organizacije, leži v dejstvu, da smo nosilci izrazitega kulturnega nazora in predstraža tlačanih delovnih množic. S tem dejstvom se svobodomiselnost struja ni mogla nikdar sprijazniti. Hotela je z zatorom kluba zlomiti naše idejne sile, razpršiti naše vrste, ponižati v breznačelnost vse, ki se čutijo člane velike kmetijske delavske družine Primorja. Toda še nikdar

V svitu, ki je medlo prihajal skozi okno, je videl blede obraz v kotu in blede roke. Tedaj je že stopil v tisto svetišče, kamor je bila namenjena njegova noga, zavihtel je svoje orožje — toda prepozno. Tisti hip je že padlo z meznansko silo na njegovo glavo, da se mu je zazdelo, da se je dvignila tista bela glava iz kota vsa ožarjena in se gorla kot ogenj potisnila na njegovo. V tem pa sta objeta plaval nekam, sprva skozi luč, potem pa sta se pogrezala mehko globlje in globlje in sta nazadnje izginita popolnoma v temo....

Kmetje, ki so pogasili ogenj, da bi sprva ne požrl vsega on, in so divjali veseljca pijani po dvoranah in stikali za vrednostmi, so zagledali dve senci, ki sta planili po hodniku in po stopnjicah. Popadli so ju in spoznali ob luči prve jutranje zarje, da je to grajšček in njegov najzvestejši hlapec. Zvezali so ju in peljali na dvorišče, kjer so imeli že vino v posodi in so si gasili žejo.

»Koga ste pripeljali?«

»Prasé, ki se mu tudi grof pravi.«

»Bravo! Sodimo ga! In predno ga sodimo, ga vprašajmo, koliko je nam dolžan.«

»On ni bil najslabši,« se je oglasil nekdo.

se ni naša struja, zasramovana in od vseh strani napadana, dala ločiti od ljudskih množic. Vedno je bil njen ponos, da ne odstopa od načel, ki so njeno moč in zmaga, od načel, ki jo vežejo z duhom slovenskega in hrvaškega ljudstva. Še posebej pa se ne umikamo pred napadi vojščakov kapitalizma, pred svobodomiselnostjo, katerega najgorečnejša želja je, pobrati nam orožje naših načel in nas obsoditi v složno zaspanost. Tudi danes, ko mo izgnani iz skupne organizacije, vemo: **Iz ljudstva smo vzšli, vanj se vrnemo; niemu veljaj naše delo!**

Z zanosom in pogumom dvigamo zastavo načel in kličemo vsem tovarišem, ki jih prešinja socialna in krščanska misel, da se zgrnejo okrog nje. Naj se dvigne in deželi četica načelne in delavne mladine, prebudijo naj se v njej dremajoče sile. Tej četi bojevnikov je prihranjeno težko, a veliko poslanstvo, lotiti se problemov domače zemlje, delati za tlačeno slovensko-hrvaško ljudstvo, zvesti sijajnim načelom socializmu.

V tem znamenju polagamo temelj novi »Dijaški zvezi«. Prešinjani te mlade volje pošiljamo tovarišem širom slovenskega Primorja naš pozdrav in bojni klic:

Naj živi teptano hrvaško-slovensko ljudstvo!

Naj živi krščanski socializem!

Gorica, 29. avgusta 1922.

Klub krščanskih socialistov.

Slede podpisani.

Socialna struja dijaštva je na sestanku dne 29. t. m. sklenila:

1. Ker sklep občnega zbora »Adrije«, da se avtonomni klubi z izrazito kulturno smerjo ukinejo, uničuje pogodbo med našo in svobodomiselnostjo strujo, — solidarno in skupno izstopamo iz »Adrije«.

2. Obnovi se »Dijaška zveza«; organizacija jugoslovenskih dijakov Primorja, ki imajo krščanski svetovni in socialni nazor. Načelstvo Kluba se spremeni v pripravljalni odbor »Dijaške zveze« s sedežem v Gorici.

3. Ustanovni občni zbor »Dijaške zveze« se vrši skupno s socialnim tečajem, ki se vrši dne 20. in 21. sept.

Pozivljamo vse tovariše vseučilišniške, bogoslovce in srednješolce, da v polni disciplini uvažujejo te sklepe.

Prilavljalni odbor »D. Z.«.

Prost.

Monte Nero, Dito Nero, Piedimelze.

Ko je pred zaključkom svetovne vojne razglasil predsednik Wilson največjo neresnico tega sveta, da bo vsak narod odločeval o svoji državni pripadnosti, se niso hoteli slovanski polki ob Piavi več bojevati ter so začeli odhajati v domovino. Takrat je bila naša dežela na stečaj odprta in Lahji so začeli prihajati vanjo posamez in v oddelkih. Njih prva izjava je bila: da so nas prišli odrešiti, da nam dajo več narodne svobode kot Avstrija, da dobimo več slovenskih šol in naš jezik v uradih vse pravice. A ko so nam to obljubo razobešali po goriških zidovih, so že sklicali v Rimu enketo jezikovnih pismoukov in modrijanov, da popačijo naša krajevna imena, česar se Avstrija ni nikdar dotaknila. S tem nas mislijo izbrisati s tega ozemlja.

Za danes si oglejmo le tri take spa-

ke! Vzemimo najprej naš Krn, s katerim imenom je združen v najnovejšem času pravi križev pot našega ubogega, osleparjenega naroda. Krn (žen. spola) je pristna slovenska beseda, pomeni vrh, greben, pečino, skalino. V tem pomenu se rabi tudi v moškem spolu in tako naš Krn. Kdor ga pozna, gotovo prizna, da ni mogel dobiti primernejšega imena. Kako torej da so ga rimski jezikoslovci prevedli v Crno goro, Monte Nero ali celo v bivši Monte negro? Prej so ga najbrže pisali Crn, ker laščina nima črke K. To pa je zapeljalo katerega med rimskimi filozofi, da je vzel Crn za srbski crn (slov. črn) in paf, rodila se je smešna pokveka Monte Nero. Ako bi bili imeli ti rimski jezikovni kovači le peščico trez nega razuma, bi se bili morali zavedati za vsakega prelagatelja prvega pravila: **Poznaj pred vsem jezik, ki ga prevajaš!** In tako bi bili za naš Krn določili Monte Cima ali Monte Scoglio, ne pa Monte Nero.

Naša Črna prst je izšla iz rimske kovačnice ošemljena v Dito Nero. Zopet dokaz grozne nevednosti! Naša beseda prst je tudi ženskega spola in v tem spoznanju ne pomeni dito (prst na roki), ampak terra (zemlja). In če rimski učenjaki niso tega vedeli, naj bi bili vsaj pomislili, da ni nobena gora iz mesa in kosti in da je največja bedarija dati gori ime dela človeške roke. To kaže pa tudi, kako nizko taksirajo razsodnost svojih ljudi, da jim polagajo v usta take neumnosti. Torej Črna prst ni v italijansčini dito nero, ampak terra nera.

Kdor se vozi po železnici od Sv. Lucije po Baški dolini, zagleda na prvi postaji napis Piedimelze. Kaj je pa to? To je še ne štiri leta staro dete, ki ga je porodila laška gospa Nevednost. Ta pankrt naj bi izpodrinil našega častitljivega starina »Podmelec«! Celo tega bi nam hoteli vzeti, ne da bi imeli kaj nadomestiti, pa so nam rekali, da nas pripravljajo odrešiti! Avstrija je spoštovala naša krajevna imena. Ime Podmelec ni sestavljeno kot Podgora, Podbrdo, ampak po pomenu celotno, znači od de-roče vode izpodrit breg ter je izpeljano iz glagola izpodmeti (izpodmeljem), enako izpodriti. Tu nima torej laški »Piedi« nič opraviti. Kaj potem ostane? »Melze«! Kaj je pa to? To je nova doslej celemu svetu in tudi laškemu jeziku neznan skovanka, ki nima nobene realne podlage, ampak je v slepi nacionalni strasti iz vrtoglave višine bolnega laškega šovinizma pograbljena spaka.

In take spake naj imajo prihodnost? Nikdar! Izginile bodo kot so prišle.

Dopisi.

SOLKAN. (Rudečim prijateljem!)

Ginjen do solz se zahvaljujem svojim rudečim prijateljem, da se za mojo malenkost tako skrbno zanimajo. Ginjen posebno zato, ker nisem mislil, da sem jim napravil v kratkem času svojega bivanja med njimi toliko dobrot, da bi zaslužil takšno meizmerno ljubezen, da čutijo potrebo, v pesniški obliki dajati mi prijateljske navsvete. Še bolj ginjen, ker nisem mogel niti slutiti tolike navdušenosti zame v ljudih, ki mi — vsled posebnih mazorov o lepem vedenju — še pozdrava na cesti ne vrnejo. Že v »Delu« so mi nekoč na jako fin način svetovali, naj v cerkvi učim čist Kristusov nauk. Te dni so pa na slab ma-

Tedaj se je opogumil tudi grof. »Čakajte, da vam povem...«

»Nič ne boš govoril. Danes govorimo mi. Smrt si izberi, če ne ti jo izberemo mi. Kaj imaš raj, da vtoneš v vino, ali da se zadušiš s kračo?«

»Štefana počakajmo!« je svetoval eden izmed njih.

»Saj res...!« Vsi so onemeli. Nihče več ni mislil na Štefana. »Kje je? Kam je izginil?«

Eden je vedel povedati to, drugi drugo. Kmetje, ki so pretaknili grad niso vedeli nič o niem....

Uboga starka pa je čepela v sobi ob onem, ki mu je čelo vbrizgnila kri in ga niti voda niti vino ne more obuditi k življenju in pri drugi, ki je hotela s postelje in z zamirajočim glasom pela neznan pesem o tajni ljubezni, ki ni bila nikomur znana in je vendarle živela.

Čez nekaj časa se je starka oddahnila. Štefan je pokazal znak življenja. Iz nepridirne teme se je počasi, počasi dvignila njegova zavest, od stopnje do stopnje in lezla v svetlobo, dokler niso popolnoma odprle oči in begale po sobi. Teža je ležala krog čela, kot da je glava vklenjena v železje. Begajoč pogled se je ustavil na postelji v kotu. Na postelji je sedela deklina, ki so ji izpod bledega čela gledale tem-

ne oči tako daljno in tako začudeno, kakor da niso iz tega sveta.

Oba pogleda sta se srečala, kot se srečajo pogledi dveh ljudi, ki so se silno ljubili in jih je ločila ta doba, sedaj ne morejo verjeti da se zopet vidijo. Ali so sanje? Počasi se oči bude iz sani in tipajo za resnico.

Kakor iz daljne teme prebujen in da se ima zopet vrniti za velkomaj, se je Štefanu izvilo z zadnjimi močmi iz prsi:

»Polonica.«

Ona je stegnila roke, kot da hoče k njemu iz tujih rok, v varstvo, v nego, njene oči so se čudno razširile, ni mogla izustiti niti besede, le glas veselja je dalo njeno grlo.

On pa kakor da se umika. Neznana bolečina in šibkost sta ga vsega napolnila. Svetloba je pričela izginjati, Polonica podoba se je odmikala. Hotel jo je zgrabiti z roklo, a tema je postala gostejša, da je njen obraz izginil.

»Bog mi pomagaj!« je vzkliknil, padel zopet vznak, kakor se je bil dvignil in obležal.

Polonica je zakrivila z rokama in njena glava je omahnila trudna, vničena. Vročični šepet je trafil njene ustne. Starka pa je Štefanu zatisnila oči za vedno.

Tisti hip so stopili kmetje v sobo...

(Dalje.)

slov vrnili dolgo poezijo in jo spremili z lastnim pesniškim proizvodom, v katerem mi polagajo zopet na srce, naj »milo« oznanujem prave Kristusove nauke. Do sedaj nisem bil še prepričan, kako dobro mislijo z menoj, sedaj sem se prepričal. V skrbah, da si kdo s poezijami glave ne zmeša, bi rad svoje prijatelje na nekaj opozoril v nadi, da se odslej pomirijo in se zadovoljijo z gotovo zavestjo, da neizmer- no cenim njih prijateljsko prizadevanje za mojo osebo. Dokler smem pridigati le na podlagi kanoničnega pooblastila svojega nadpastirja, se bo moja pridiga vrtela vedno le okrog svetega pisma in dvatisočletnega izročila kat. cerkve. Kot dober pastir bom pa moral vselej opozarjati svoje poslušalce tudi na grabežljive volkove v ovčjih oblačilih, ki z lepimi frazami trgajo našemu, v jedru dobremu ljudstvu vero, upanje in ljubezen iz srca. Kakor hitro pa postane rdeča armada tako močna, da bo mogla v imenu Kristusovem narekovati duhovnikom vsebino propo- vedi, — tako hitro spremenim svoj pro- gram in učil bom: Ljudje božji! Očenaš se glasi od danes naprej, tako-le: Prebla- ženi Lenin in njega veliki prerok Rdeči Učencem iz Solkana, dajta nam danes obilo kruha, štiriurni delavnik brez resnega de- la in po možnosti osemurni ples. Amen. Deset božjih zapovedi se v toliko spre- meni: prve tri odpadejo. Četrta se glasi: Spoštuj komunizem, če hočeš v komuni- stični družbi priti do korita. Peta: Ne ubi- jaj brata komunista, vse druge lahko po- kolješ in postaneš dobrotnik človeštva. Šesta odpade. Sedma: Ne kradi komunis- tu, drugim lahko, saj nekomunisti nimajo pravice do zasebne lastnine. Osmo: Pri- čaj, če treba tudi po krivem, da-le povz- digneš rdeči prapor. Deveta in deseta zapoved že zato odpadeta, ker notranjih grehov ni. Poslušajte še 6 temeljnih res- nic: 1. da je Lenin stopil na izpražnjem božji tron; 2. da le internacionala svobo- do in pravico pribori; 3. da so tri glavne čednosti: poželenje oči, poželenje mesa in napuh življenja; 4. da se je poželenje oči utelesilo v komunizmu, ki je človeški rod rešil vse bede; slabega vremena, brezpo- selnosti, hudih letin, bolezni, starosti, smrti zato, da bi ustvaril nebesa na zem- lji; 5. da je človek slabši od opice, ker ni- ma duše, a vendar um in prosto voljo; 6. da so plesi in drugi čutni in nizkotni užitek k blaženosti potrebni. — Taka bo moja pridiga, ko bodo moji rdeči prijatelji da- jali kanonično misijo. — Do takrat naj pa potrpijo. Namesto da si belijo glavo z mo- io osebo, da me skrbno opazujejo kot mati negotno dete, da jim po dnevi in po noči ne da miru moje malo vzorno življenje — saj sem se v njih domišljiji že neizmerno veliko pregrešil in kmalu postanem naj- večji solkanski grešnik — namesto vsega tega, naj pridno delajo, da dosežejo ome- njeno oblast. Neumnih ljudi je še dovolj na svetu, in vse bo v redu! Prijatelji, še enkrat hvala za prizadevanje! O tem pa bodite prepričani, da moja hvaležnost še ni tako plemenita in velika, da bi Vam pe- smi zlagal. Toliko bolj cenim Vašo poe- zijo — polno ljubezen do moje osebe in če ostanem še med vami in dobim še nekoli- ko tako visoko-pesniških proizvodov, jim bom v znak hvaležnosti obelodanil o- premljene z najmodernejšimi ilustracija- mi. Toliko v pomirjenju, več črnila in pa- pirja pa nimam namena tratiti.

Dr. M. B.

KANAL.

Ker je bilo poročilo v »Eidinosti« o slavlju fašistov več ali manj netočno, pri- našamo iz verodostojnega vira sledeči do- pis: Gibanje fašistov v notranjosti države podpirano od vlade in pospešeno po pone- srečenem štrajku delavskih organizacij je imelo tudi na Primorskem svoj odmev. Tako se je zbralo tudi v Kanalu nekaj ur- adnikov tehn. oddelka in nekaj delavcev ter so si ustanovili svojo sekcijo. In prejš- njo nedeljo smo lahko občudovali njih čr- ne srajce, debele palice in poslušali »Giov- nezze«. Mnogim domačinom so vsilili za- stave in še nedokončane hiše so bile tudi deležne trikolor. S popoldanskim vlakom je došlo približno 80 fašistov iz Gorice in Furlanije, par avtomobilov iz Tolmina in Kobarida. Zraven teh pa tudi 50 karabi- nirjev. Na trgu je bila izročena kanalske- mu »fašju« zastava. Govori posl. Giunte in drugih so zaključili spored. Čez Sloven- ce niso ravno preveč hujskali, a povdarjali so veliko zgodovinsko nalogo, ki jo mo- rajo vršiti: braniti domovino! Glasni alla- la in zopet njih pesem in ceremonije je bilo konec. Z večernim vlakom jih je večina od- šla. — Sedež imajo v gospej Hermannovi vili, ki je znana po svojem črno-rumenem patriotizmu izza predvojnje. — Skoro vsa kanalska mladina si je izvolila za ta dan lepše sprehode v okolico in še posebno v Ročinj, kjer so gostovali ruski igralci, Ni

pa res, da bi ljudstvo v strahu pred fašisti ne prišlo h popoldanski službi božji. In s še večjim veseljem lahko potrdimo, da ni nobeden Slovenec kanalske občine vpisan pri fašistih. Kakor smo zaznali je v njih sredi par Benečanov, s katerimi se pa res ne morejo ponašati. — Nasprotno se dru- štveno delovanje vedno širi, tako n. pr. N. Čitalnica s tamburaškim zborom in petjem. Marijina družba in tudi naši najmlajši no- čejo zaostati za temi. S takšnim kulturnim gibanjem si dajo Kanalci najboljše spriče- valo. In sčasom bodo tudi vse sence izgi- nile!

Gospodinje

Ali zahtevate pri trgovcu kjer ku- pujete, vedno testenine „Pekatele“? Ako ne prosimo storite to vedno.

Došlo je pohištvo (mobilija)

vsake vrste po zelo ugodnih cenah, ter blago zajamčeno.

P. Grignaschi, ul. Morelli 9.

POHIŠTVO STARO

in novo vsake vrste po zelo nizkih cenah je na prodaj.

Gorica, ul. Sv. Ivana št. 2.

OBČINA ŠT. VID PRI VIPAVI,

prodaja v svojem gozdu na Nanosu približno 2000 m³ buhovih dorastlih dreves. Drevje je uporabno za deske ali železniške pragove. — Pojasnila daje interesentom županstvo Št. Vid p. Vipavi

župan: Janko Rudolf.

DRUŽINSKI OČE z dovršeno gimna- zijo in 25 letno prakso v zavarovalnih za- vodih zmožen deželnih jezikov sedaj biva- joč na Dunaju želi sprejeti primerno služ- bo pri kaki zadrugi, posojilnici, banki itd. v domovini. — Ponudbe na upravo lista pod F. K.

SPREJME TAKOJ dva spretna mi- zarja za stavbena dela. — Plača po do- govoru.

SVARA VALENTIN

miz. mojster v Gorjanskem p. Korodolj na Krasu. notra- tey

— SORLI MIRKO —

slikar

pri Sv. Luciji ob Soči

se priporoča slav. občinstvu za vsa slikar- ska dela vsake vrste; sobne slikarije po najnovejših vzorcih.

FRANJO ŠTOLFA urarski mojster v Komnu na Krasu, naznanja in se pripo- roča slav. županstvom in župnim uradom ob priliki upostavitve novih zvonov, da ima v zalogi več izgotovljenih ur najboljšega sistema, in iz predvojnega materijala, ka- tere se navijajo vsakih 8 dni.

AMBULATORIJ

za spolne, sifilitične, kožne in otroške bolezni

D.ra G. & A. DE LEO

Specialista spopolnjena na pariški kliniki

Moderno zdravljenje sifilitične bolezni, soženja in vnetja cevi in kapavca.

Preizkušnja krvi za ugotovitev sifilitičnih okuženj.

Sprejemata od 10 do 12 in od 14 do 17.

GORICA, Piazza Nicolò Tommaseo (Piazzutta) N. 8

ANTON TERPIN in Comp.

nova zaloga

manufakturnega blaga v Gorici, Via Rastello št. 10

se priporoča slav. občinstvu v mestu in na deželi za mnogobrojen obisk.

Cene brez konkurence.

Na drobno! Na debelo!

Zadružna zveza

(prej Goriška zveza v Gorici)

vpisana zadruga z omejeno zavezo

e osrednja organizacija vseh goriških za- drug.

Pisarna v Gorici

Corso Verdi št. 32, I. nadstropje

Urađuje ob delavnikih od 8. do 12. predpolne in od 2. do 4. popoldne. Ob sobotah in dnevih pred prazniki je urad popoldne zaprt.

Razglas.

Dne 10. septembra 1922 popoldne ob 2. uri se bode vršila v Oslavju lšt. 110 razprodaja zemljiških parcel ležečih v ob- činah Pevma, Oslavje in Podgora. Po- drobne informacije daje g. Karol Fiegl št. 141 gostilna Oslavje.

OBČINSKI TAJNIK z 22-letno prakso zmožen slov. in italj. jezika išče službe. —

Naslov pri upravi.

J. Lenassi, Solkan.

Moka, sirki, oves, otrobi, kava sladkor, špeh, olje, petrolej itd.

Menjalnica Stubelj

dovoljuje si opozoriti cenj. občinstvo, da nima z Menjalnico Slov. eskomptne banke v Kolodvorski ulici št. 43 (hotel Južni kolodvor) nikakih zvez, ter da posluje od 10. t. m. v lastnih prostorih v Kolo- dvorski ul. št. 41 na dvorišču levo, poleg carinske agenture Grom.

Pozor!

Na domačo tvrdko

Andrej Maurič

GORICA ul. Carducci št. 11 (prej GOSPOSKA ul.) GORICA

Velika zaloga ravnokar došlega poletnega sukna za moške in ženske obleke, raznovrstnega perkala zepirja ter velika izbira perila, cvilha, volne, žime, morske trave, vzmeti, izgotovljene postelje, ter velika izbira odev. — Lastna krojačnica sprejema vsako naročilo izvršuje točno in po zmernih cenah.

Velika izbira izgotovljenih oblek.

Pozor!

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

Corso Verdi 32 (hiša Centr. Posojilnica)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne **Regenchart & Rymann**, vsakovrstno blago za poročence, kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.

Blago solidno!

Cene zmerne!

BRUNO SAUNIG - GORICA

Via Carducci 3 — Telefon št. 162 — Via Carducci 3

Na debelo!

Usnje
Cevljarke in sedlarske
potrebščine
vrvi
Tržaški biči, bičevniki

Sveče, Kadila
Vosek

Nakupuje čebelni vosek po dnevnih cenah.

Glavna zaloga za Goriško podpetnikov „Pell“ na debelo po tovarniških cenah.

Na drobno!

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke

:: V GORICI, ::

Corso Verdi „Trgovski Dom.“

Telefon št. 50.

Brzjavni naslov:

Ljubljanska banka.

Delniška glavnica
SHS kron
80 MILIJONOV.

CENTRALA:

Rezerva SHS
kron
64 MILIJONOV.

PODRUŽNICE: Brežice, Borovlje, Metkovič, Celje, Maribor, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4%. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulaninejše.

Uradne ure za občinstvo 8¹/₂—12 in od 3—5

Ob sobotah popoldne, ob nedeljah in praznikih se ne urađuje